

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 114/16
U Luxembourg 20. listopada 2016.

Mišljenje nezavisnog odvjetnika u predmetu C-413/14 P
Intel Corporation Inc./Komisija

Nezavisni odvjetnik Wahl smatra da Intelovu žalbu protiv izricanja novčane kazne u iznosu od 1,06 milijardi eura zbog zlorabe vladajućeg položaja treba prihvatiti

Predmet treba vratiti Općem sudu na ponovno odlučivanje

Odlukom od 13. svibnja 2009.¹ Komisija je Intelu, proizvođaču mikroprocesora sa sjedištem u SAD-u, izrekla novčanu kaznu u iznosu od 1,06 milijardi eura, zbog toga što je, povređujući pravila Europske unije i Europskog gospodarskog prostora (EGP) o tržišnom natjecanju, zlorabio vladajući položaj na tržištu procesora (CPU)² x86³. K tomu, Komisija je Intelu naložila da odmah prestane s počinjenjem povrede, ako to već nije učinio.

Prema Komisijinu mišljenju, Intel je zlorabio vladajući položaj na svjetskom tržištu CPU-ova x86 u razdoblju od listopada 2002. do prosinca 2007., provodeći strategiju s ciljem isključivanja svojeg konkurenta Advanced Micro Devicesa Inc. (AMD)⁴ s tržišta.

Komisijina ocjena o Intelovu vladajućem položaju zasnivala se na činjenici da je imao približno 70 % tržišnog udjela i da je konkurentima bilo iznimno teško ući na tržište i na njemu se širiti zbog nepovratnosti iznosa uložених u istraživanje i razvoj, intelektualno vlasništvo i proizvodna postrojenja.

Prema Komisijinu mišljenju⁵, zlorabu je obilježilo više mjera koje je Intel usvojio u odnosu na svoje klijente (proizvođače računala) i europskog distributera mikroelektroničkih uređaja Media-Saturn-Holding.

Intel je, naime, odobravao rabate četirima glavnim proizvođačima računala (Dell, Lenovo, HP i NEC) uz uvjet da od njega kupuju sve ili gotovo sve svoje CPU-ove x86. Također, Intel je Media-Saturnu odobravao plaćanja uz uvjet da prodaje isključivo računala opremljena njegovim CPU-ovima x86. Prema Komisijinu mišljenju, ti su rabati i plaćanja osigurali vjernost četiriju navedenih proizvođača i Media-Saturna te tako znatno umanjili sposobnost Intelovih konkurenata da se upuste u tržišno natjecanje oslanjajući se na vrijednost svojih CPU-ova x86. Intelovo protutržišno ponašanje tako je pridonijelo sužavanju izbora potrošača i slabijem poticanju inovacija.

Komisija je na temelju Smjernica iz 2006. Intelu izrekla novčanu kaznu u iznosu od 1,06 milijardi eura. Intel je protiv Komisijine odluke podnio tužbu Općem sudu zahtijevajući njezino poništenje ili barem znatno smanjenje novčane kazne⁶.

¹ Sažetak odluke objavljen je u Službenom listu C 227 od 22. rujna 2009., str. 13. Vidjeti također Komisijino priopćenje za medije [IP/09/745](#) od 13. svibnja 2009. i [MEMO/09/400](#) od 21. rujna 2009.

² CPU je osnovna komponenta svakog računala, kako za opće performanse sustava tako i za njegove ukupne troškove. Često se smatra „mozgom“ računala. Proizvodnja CPU-ova zahtijeva skupa postrojenja na bazi najnovije tehnologije.

³ CPU-ovi koji se koriste u računalima mogu se podijeliti na dvije vrste: CPU-ovi x86 i CPU-ovi temeljeni na nekoj drugoj arhitekturi. Arhitektura x86 standard je koji je Intel osmislio za svoje CPU-ove. Ona omogućava funkcioniranje operativnih sustava Windows i Linux. Windows je osobito vezan ukupnošću komandi x86.

⁴ Prije 2000. bilo je više proizvođača CPU-ova x86. Međutim, većina njih od tada je napustila tržište.

⁵ Prema Komisijinu mišljenju, predmetna zloraba činila je „jedinstvenu i trajnu povredu“.

⁶ Taj je iznos određen na temelju vrijednosti prihoda od prodaje CPU-ova x86 koju je Intel ostvario kod poduzetnika s poslovnim nastanom na tržištu EGP-a u posljednjoj godini trajanja povrede (3 876 827 021 euro u 2007.). Komisija je

Opći sud 12. lipnja 2014.⁷ u cijelosti je odbio Intelovu tužbu.

Intel je protiv presude Općeg suda podnio žalbu na temelju toga da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava u vezi s (i.) pravnom kvalifikacijom rabata kao „rabata za isključivost“; (ii.) utvrđivanjem povrede u 2006. i 2007. i ocjenom relevantnosti pokrivenosti tržišta; (iii.) kvalifikacijom određenih sporazuma o rabatima koji su obuhvaćali mali dio kupovine kupaca kao „rabata za isključivost“; (iv.) tumačenjem prava Unije u vezi s nepostojanjem obveze bilježenja Komisijina ispitivanja jednog od Dellovih rukovoditelja; (v.) Komisijinom nadležnošću u pogledu Intelovih sporazuma s Lenovom u Kini; i (vi.) iznosom novčane kazne i retroaktivnom primjenom Smjernica o metodi za utvrđivanje kazni iz 2006.

U odnosu na prvi žalbeni razlog, nezavisni odvjetnik Nils Wahl u današnjem mišljenju navodi da je Opći sud utvrdio da su rabati odobreni Dellu, HP-u, NEC-u i Lenovu „rabati za isključivost“ i zbog te kvalifikacije nije smatrao da je potrebno razmotriti njihov protutržišni kapacitet.

Nezavisni odvjetnik podsjeća na načelo proizišlo iz sudske prakse Suda o pretpostavci zlorabe rabata za vjernost, ali navodi da je Sud u praksi dosljedno uzimao u obzir „sve okolnosti“ prilikom utvrđivanja je li sporno ponašanje zloraba vladajućeg položaja. Cilj je analize okolnosti spornog ponašanja utvrditi da je u dovoljnoj mjeri dokazano da je poduzetnik zlorabio vladajući položaj. Inače bi ponašanje koje povremeno jednostavno ne može ograničiti tržišno natjecanje bilo obuhvaćeno općom zabranom. Takva opća zabrana mogla bi dovesti do izdvajanja i kažnjavanja ponašanja koje je u skladu s pravilima o tržišnom natjecanju.

Stoga nezavisni odvjetnik zaključuje da je **Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava utvrdivši da su „rabati za isključivost“ zasebna i jedinstvena kategorija rabata koja ne zahtijeva da se razmotre sve okolnosti kako bi se utvrdila zloraba vladajućeg položaja.**

K tomu, nezavisni odvjetnik potom utvrđuje da je **Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava u svojoj podrednoj ocjeni protutržišnog kapaciteta jer nije utvrdio**, na temelju svih okolnosti, **da su rabati i plaćanja koja je žalitelj nudio vrlo vjerojatno imali protutržišni učinak istiskivanja s tržišta.**

Kad je riječ o drugom žalbenom razlogu, nezavisni odvjetnik navodi da je Opći sud smatrao da je dovoljno općenito razmotriti prosječan tržišni udio koji je bio blokiran tijekom razdoblja od 2002. do 2007. Na temelju toga smatrao je da nije relevantno to što je pokrivenost tržišta tijekom 2006. i 2007. bila znatno manja.

Prema mišljenju nezavisnog odvjetnika, takvim pristupom **Opći sud** je odstupio od mjerila „dovoljne pokrivenosti tržišta“ i stoga **nije uspio utvrditi da je predmetno ponašanje moglo ograničiti tržišno natjecanje u 2006. i 2007. Da je to učinio, morao bi zaključiti da takav ograničeni dio tržišta nije dovoljan za dokaz ograničavanja tržišnog natjecanja**, što se ne može popraviti primjenom koncepta „jedinstvene i trajne povrede“. Nezavisni odvjetnik ističe da svaki slučaj ponašanja kao takav također mora činiti povredu. Nezavisni odvjetnik stoga predlaže da se drugi žalbeni razlog prihvati.

Kad je riječ o trećem žalbenom razlogu, nezavisni odvjetnik ponavlja svoje stajalište da ne postoji zasebna kategorija „rabata za isključivost“ Međutim, ako se Sud ne slaže s tim tumačenjem, nezavisni odvjetnik smatra da taj žalbeni razlog treba prihvatiti na temelju toga da su **„rabati za isključivost“ uvjetovani time da kupci kupe „gotovo sve“ svoje potrebe od vladajućeg poduzetnika, što u okolnostima ovog predmeta nije ispunjeno.** HP i Lenovo uvijek su mogli kupiti znatne količine CPU-ova x86 od AMD-a.

U pogledu četvrtog žalbenog razloga, nezavisni odvjetnik navodi da pravo Unije od Komisije zahtijeva da bilježi ispitivanja kako bi se osiguralo da poduzetnici pod sumnjom da su povrijedili pravila Europske unije o tržišnom natjecanju mogu pripremiti svoju obranu i da sudovi Unije mogu

tada odredila udio vrijednosti prihoda od prodaje, određen ovisno o stupnju težine povrede (5 % od mogućih 30 %) i pomnožen s godinama trajanja povrede (pet godina i tri mjeseca, što dovodi do multiplikatora od 5,5).

⁷ Predmet [T-286/09](#), vidjeti također priopćenje za medije br. [82/14](#).

provjeriti je li Komisija izvršavala svoje ovlasti u skladu s pravom. Slijedom toga, prema njegovu mišljenju, **Opći sud počinio je pogrešku koja se tiče prava smatrajući da Komisija nije povrijedila pravo Unije time što nije organizirala i zabilježila sastanak kako se zahtijeva prema mjerodavnim pravilima.** U biti, nezavisni odvjetnik ne slaže se s time da se takva postupovna nepravilnost može ispraviti naknadnom bilješkom u spisu koju je podnijela Komisija, s obzirom na to da u njoj nije zabilježena bit Komisijina ispitivanja jednog od Dellovih rukovoditelja. Stoga nezavisni odvjetnik smatra da četvrti žalbeni razlog također treba prihvatiti.

U pogledu petog žalbenog razloga i pitanja ima li Komisija na temelju međunarodnog prava ovlast za pokretanje postupka protiv Intela zbog njegova protutržišnog ponašanja, nezavisni odvjetnik nije uvjeren da se za Intelovu navodnu zlorabu može smatrati da je primjenjivana u EGP-u. Prema njegovu mišljenju, **Opći sud nije ocijenio jesu li protutržišni učinci koji proizlaze iz određenih sporazuma između Intela i Lenova mogli proizvesti trenutačan, bitan i predvidljiv protutržišni učinak u EGP-u** te je stoga pogriješio primijenivši mjerilo „određenog“ učinka kako bi odbio Intelove argumente u vezi s nepostojanjem Komisijine nadležnosti.

Naposljetku, u pogledu izrečene novčane kazne, nezavisni odvjetnik smatra da **ona nije sama po sebi neproporcionalna zbog činjenice da je u to vrijeme bila rekordno visoka i da Intel nije uspio dokazati nijednu pogrešku koja se tiče prava koja bi Sudu omogućila da ocijeni proporcionalnost novčane kazne.**

U pogledu retroaktivne primjene Komisijinih Smjernica o metodi za utvrđivanje kazni iz 2006. na ponašanje koje im je djelomično prethodilo, nezavisni odvjetnik smatra da pravo Unije, a ne Smjernice o metodi za utvrđivanje kazni, određuje granice Komisijine diskrecijske ovlasti u određivanju novčane kazne zbog povrede pravila Unije o tržišnom natjecanju. **Pod uvjetom da je izrečena novčana kazna u granicama tog prava, Intel se ne može pozivati na načelo zabrane retroaktivnosti kako bi osporio izrečenu novčanu kaznu.**

S obzirom na to da prvih pet žalbenih razloga valja prihvatiti, nezavisni odvjetnik zaključuje da presudu Općeg suda treba ukinuti. Međutim, nezavisni odvjetnik smatra da predmet treba vratiti Općem sudu na ponovno odlučivanje da ispita sve okolnosti predmeta i, ovisno o slučaju, stvarni ili mogući učinak Intelova ponašanja na tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu. To uključuje ocjenu činjenica koju će bolje izvršiti Opći sud.

NAPOMENA: Sud nije vezan mišljenjem nezavisnog odvjetnika. Zadaća je nezavisnih odvjetnika predložiti Sudu, u punoj neovisnosti, pravno rješenje u predmetu za koji su zaduženi. Suci Suda sada počinju vijećati u ovom predmetu. Presuda će se donijeti naknadno.

NAPOMENA: Protiv odluke Općeg suda Sudu se može podnijeti žalba ograničena na pravna pitanja. Žalba u načelu nema suspenzivan učinak. Ako je dopuštena i osnovana, Sud ukida odluku Općeg suda. Ako je u predmetu moguće presuditi, Sud ga može i sam riješiti. U suprotnom, predmet se vraća Općem sudu, koji je vezan odlukom Suda donesenom povodom žalbe.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) mišljenja objavljuje se na stranici CURIA na dan čitanja.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Slike iznošenja mišljenja dostupne su na "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106